

Päätös

Pvm/Datum/Date

29.5.2020

Dnro/Dnr/DNo

2918/04.02.20.10/2020

Elintarvikealan vähittäis- ja tukkukaupat
Elintarvikkeiden valmistajat

Ruokaviraston päätös tiettyjen elintarvikkeiden pakollisia pakkausmerkintöjä koskevista helpotuksista koronaviruksen aiheuttamassa poikkeuksellisessa tilanteessa sekä päätös Ruokaviraston 23.3.2020 antaman päätöksen kumoamisesta

ASIAAN LIITTYVÄT TAUSTATIEDOT

Koronaviruspandemian vuoksi Ruokavirasto antoi 23.3.2020 päätöksen (2190/04.02.20.10/2020), jolla helpotettiin Suomessa tiettyjen elintarvikeryhmien myymistä siten, että niiden pakkauksissa ei edellytetty suomen- ja ruotsinkielisiä merkintöjä. Nopeasti kasvaneen kysynnän vuoksi tiettyjen elintarvikkeiden toimitusketjut eivät ole pystyneet vastaamaan kysyntään. Kun elintarvikkeita ostetaan tavanomaisten toimitusketjujen ulkopuolelta, elintarvikepakkauksissa ei aina ole lainsäädännön edellyttämiä pakollisia elintarviketietoja suomeksi ja ruotsiksi.

Koronaviruksen aiheuttama poikkeuksellinen tilanne jatkuu. Pakkausmerkintöjen kielivaatimuksiin liittyvien ongelmien lisäksi on käynyt ilmi, että paikoin saattaa olla pulaa raaka-aineista ja pakkausmateriaaleista. Raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien saatavuus vaihtelee ja tuo ongelmia tuotanto-, jakelu- ja hankintaketjujen eri portaissa. Päivittäistavarakauppa ry:n (jäljempänä PTY) ja Elintarviketeollisuusliitto ry:n (jäljempänä ETL) mukaan raaka-aineongelmat voivat aiheuttaa mm. sen, että kaikkia reseptin mukaisia ainesosia ei ole käytettävissä elintarvikkeen valmistuksessa, jolloin ainesosaluettelon tiedot vastaavat vain osin tuotteen koostumusta tai ainesosien järjestys on väärä.

PTY ja ETL ovat lähestyneet Ruokavirastoa, jotta pakkausmerkintävaatimuksiin saataisiin poikkeustilanteen ajaksi joustoja. Edellä selostetun lisäksi PTY on ilmoittanut, että vähittäiskaupan alalla on koettu vaikeaksi toteuttaa Ruokaviraston 23.3.2020 antamassa päätöksessä lueteltuja ehtoja 1 ja 4. Ehdossa 1 edellytettiin, että elintarvikkeiden pakkausmerkintöjen tulee olla saatavilla suomeksi ja ruotsiksi erillisellä kirjallisella paperilla tuotteen läheisyydessä. Ehdossa 4 elintarvikealan toimijaa vaadittiin ilmoittamaan oman kuntansa elintarvikevalvontaviranomaiselle Ruokaviraston päätöksen mukaisin merkintähelputuksin myytävien elintarvikkeiden tiedot.

Ruokavirasto katsoo, että on tarpeen antaa päätös elintarviketoimialalle siitä, miten toimia elintarvikkeista annettavien tietojen ilmoittamisessa poikkeustilanteen aikana. Ruokavirasto on ottanut huomioon myös toimialalta saadut palautteet.

Ruokavirasto on päätenyt seuraavaan päätökseen suorittamansa riskinarvioinnin ja kokonaisharkinnan perusteella:

PÄÄTÖS

1. Ainesosaluettelo, omavalvonta ja viestintä

Jos tässä poikkeuksellisessa tilanteessa elintarvikkeen valmistajalla on raaka-aineissa tai pakkausmateriaaleissa saatavuusongelmia, silloin voidaan jättää elintarvikkeen valmistuksessa reseptistä kokonaan tai osittain pois pakkausmerkinnöissä ilmoitettu ainesosa, jos ainesosan merkitys on vähäinen tai olematon tuotteen ominaisuuksien ja ostajan valinnan kannalta. Tällaisella muutetulla reseptillä valmistetut elintarvikkeet on mahdollista pakata elintarvikepakkauksiin, joihin on valmiiksi painettu alkuperäisen reseptin mukainen ainesosaluettelo. Ainesosaluettelossa voi silloin ilmetä vähäinen ainesosa, jota ei tuotteessa kuitenkaan ole tai ainesosien järjestys ei ole täysin oikea.

Jotta elintarviketurvallisuus ei vaarannu eikä kuluttaja tule harhaan johdetuksi, seuraavien elintarvikelain (23/2006) 55 §:n nojalla asetettavien vaatimusten tulee täytyä:

a. Ainesosaluettelo

Kokonaan tai osittain pois jätettävä ainesosa on määrältään ja muun elintarvikkeen erityisominaisuuden kannalta vähäinen. Näin ollen se ei saa olla elintarvikkeen pääainesosa, nimeen viittaava ainesosa tai ainesosa, johon elintarvikkeen pakkauksessa sanallisin, visuaalisin tai graafisin keinoin viitataan taikka ainesosa, joka muuten on merkittävä elintarvikkeen luonteen tai ominaisuuksien suhteen. Kun elintarvikkeen tai sen ainesosan alkuperämaa (tai lähtöpaikka) ilmoitetaan, on sen tiedon myös poikkeusolojen aikana oltava oikein.

b. Omavalvonta

Omavalvontaa on toteutettava kirjallisessa muodossa ja omavalvontakirjanpitoon on erikseen merkittävä ne elintarvikkeet, joiden koostumus poikkeaa pakkauksessa ilmoitetuista elintarvikkeen aineosista.

Tuotteen koostumuksen ja reseptin muutos edellyttää tietojen kirjaamista omavalvonnassa niin, että poikkeavan elintarvikkeen jäljitettävyyden säilyminen. Toimijan tulee pystyä jäljittämään ne elintarvikkeet, joiden koostumus poikkeaa elintarvikkeesta annettavista tiedoista.

c. Toimijoiden viestintä

Elintarvikealan toimijoiden, jotka toimittavat muille elintarvikealan toimijoille poikkeusmerkinnöin varustettuja elintarvikkeita, on varmistettava, että näillä muilla elintarvikealan toimijoilla on riittävät ja oikeat tiedot elintarvikkeista ja niiden ainesosista. Yritykset tiedottavat omilla verkkosivuillaan tuotteen koostumusta koskevista muutoksista.

2. Kielivaatimukset

Jäljempänä lueteltuihin elintarvikeryhmiin kuuluvia elintarvikkeita voidaan poikkeuksellisen tilanteen aikana myydä Suomessa loppukuluttajille siten, että suomen- ja ruotsinkielisiä pakkausmerkintöjä ei edellytetä lisättäväksi elintarvikepakkauksiin:

1. pastat, joiden ainesosina ovat ainoastaan vehnä, suola ja vesi
2. tonnikalavalmisteet, joissa tonnikalan lisäksi on vain vettä tai öljyä ja suolaa
3. tomaattisäilykkeet, joiden ainesosana tomaatin lisäksi on vain suola, sokeri ja sitruunahappo
4. hedelmä- ja vihannessäilykkeet, jotka sisältävät vain yhtä vihannesta/hedelmää ja vettä/öljyä ja sokeria/suolaa
5. riisi
6. yhtä ainesosaa sisältävät pakastevihannekset
7. kahvi
8. kuivahiiva

Jotta elintarvikkeesta annettavien tietojen oikeellisuus ja riittävyys eivät vaarannu, näitä elintarvikkeita markkinoille saattavien elintarvikealan toimijoiden on noudatettava seuraavia elintarvikelain (23/2006) 55 §:n nojalla asetettavia vaatimuksia.

1. Elintarvikkeesta annettavat pakolliset tiedot tulee olla saatavilla kaksikielisessä kunnassa suomeksi ja ruotsiksi ja yksikielisessä kunnassa ainakin kyseisen kunnan kielellä.
2. Tiedot pakatuista elintarvikkeista on lähtökohtaisesti annettava kirjallisesti loppukuluttajalle elintarvikkeen luovutuspaikassa. Tiedot ja syy poikkeukselliseen menettelyyn on ilmoitettava pakatun elintarvikkeen läheisyydessä olevassa helposti havaittavassa ja selkeässä taulussa tai kyltissä tai muulla vastaavalla tavalla. Jos elintarvikkeesta ilmoitettavat tiedot annetaan suullisesti, elintarvikkeen luovutuspaikassa tulee ilmoittaa selkeästi ja näkyvästi, että tiedot ovat pyynnöstä saatavilla henkilökunnalta.

Kukin kaupparyhmittymä tai yksittäinen kauppias antaa poikkeustuotteiden tuotetiedot kuluttajille internet-sivuiltaan.

3. Omavalvontaa on tämän päätöksen kohteena olevien elintarvikkeiden osalta toteutettava kirjallisessa muodossa ja omavalvontakirjanpitoon on erikseen merkittävä poikkeuksellisilla merkinnöillä vastaanotetut ja myydyt elintarvikkeet.

3. Ruokaviraston 23.3.2020 tekemän päätöksen kumoaminen

Tällä päätöksellä Ruokavirasto kumoaa aiemmin 23.3.2020 tehdyn päätöksen (2190/04.02.20.10/2020).

Kohdissa 1 ja 2 olevia pakkausmerkintäpoikkeuksia lukuun ottamatta elintarvikkeiden on kaikilta osin täytettävä Suomessa voimassa olevan elintarvikelainsäädännön vaatimukset.

Tämä päätös koskee tavanomaisia elintarvikkeita, ei ravintolisinä myytäviä elintarvikkeita.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Elintarvikkeista annettavien tietojen oikeellisuuden ja riittävyyden sekä elintarviketurvallisuuden varmistamiseksi Ruokavirasto katsoo tarpeelliseksi antaa elintarvikelain 55 §:n mukaisen määräyksen. Ruokavirasto on tämän päätöksen

sisällöstä päättäessään ottanut erityisesti huomioon kuluttajien terveyden suojelun korkean tason varmistamisen sekä sen varmistamisen, että kuluttajia ei johdeta harhaan ja että kuluttajien tiedonsaanti turvataan mahdollisimman hyvin myös koronapandemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa. Ruokavirasto katsoo, että tässä poikkeuksellisessa tilanteessa tiettyjen pakkausmerkintävaatimusten täyttymisestä voitaisiin elintarviketurvallisuuksiin ja kuluttajien tiedonsaantia vaarantamatta huolehtia tavanomaisesta poikkeavalla tavalla.

Koska tilanteen arviointi edellyttää monialaista erityisasiantuntemusta ja koska kyseessä on valtakunnallinen tilanne, soveltaa Ruokavirasto tätä päätöstä antaessaan elintarvikelain 30 §:n 4) -kohtaa. Kyseisessä lainkohdassa säädetään, että Ruokavirasto vastaa valtakunnallisesti elintarvikevalvontatehtävistä, jotka edellyttävät erityistä asiantuntemusta. Ruokavirasto katsoo myös, että elintarvikealan toimijoiden tasapuolinen kohtelu edellyttää valtakunnallisen määräyksen antamista niistä edellytyksistä, joiden täytyessä pakkausmerkintävaatimuksista voidaan poiketa.

Ruokaviraston 23.3.2020 antamassa päätöksessä oli edellytyksiä, joiden vaatimista ei enää voida pitää perusteltuna ja joiden noudattaminen on ollut alalle hankalaa. Päätöksen muu sisältö on sisällytetty tähän päätökseen. Tämän vuoksi sekä sen vuoksi, että toimijoille olisi selvempää, mitä päätöstä niiden tulee noudattaa, Ruokavirasto on kumonnut 23.3.2020 annetun päätöksen.

ASIANOSAISTEN KUULEMINEN

Asianosaisia ei ole kuultu hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti, koska kuuleminen saattaa vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumisen. Päätöksen tarkoituksena on saada nopeasti elintarvikkeiden pakkausmerkintöjä koskevat joustot laajasti elintarvikealan toimijoiden käyttöön ja kuulemisen edellyttämä aika viivästyttäisi päätöksen antamista.

OIKEUSOHJEET

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1169/2011 elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1924/2006 ja (EY) 1925/2006 muuttamisesta sekä komission direktiivin 87/250/ETY, neuvoston direktiivin 90/496/ETY, komission direktiivin 1999/10/EY, Euroopan

Päätös

Pvm/Datum/Date	Dnro/Dnr/DNo
29.5.2020	2918/04.02.20.10/2020

parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY, komission direktiivien 2002/67/EY ja 2008/5/EY sekä komission asetuksen (EY) N:o 608/2004 kumoamisesta 3, 4, 9, 12, 13, 15 ja 18 artikla

Maa- ja metsätalousministeriön asetus (834/2014) elintarviketietojen antamisesta kuluttajille 4 §

Elintarvikelaki (23/2006) 9, 30, 55, 64, 73 ja 78 §

Hallintolaki (434/2003) 2, 34 ja 62 §

VOIMAANTULO JA VOIMASSAOLOAIKA

Tämä päätös tulee voimaan välittömästi ja se on voimassa 31.8.2020 saakka. Varastoon ja vähittäismyyntiin 31.8.2020 mennessä saatetut, päätöksen mukaiset elintarvikkeet saa myydä loppuun päätöksen edellyttämällä tavalla.

Päätöksen voimassaolon jatkamista arvioidaan ennen sen voimassaolon päättymistä ja tarpeita päätöksen uusimisesta arvioidaan tilanteen mukaan.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tätä päätöstä on noudatettava valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Elintarvikealan toimijoita kehoitetaan keskustelemaan tilanteesta paikallisen valvontaviranomaisen kanssa ennen kuin markkinoille saatetaan tuotteita tai ainesosia, joissa on tilapäisesti virheellinen merkintä.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen liitteenä olevan valitusosoituksen mukaisesti.

Päätös

Pvm/Datum/Date

29.5.2020

Dnro/Dnr/DNo

2918/04.02.20.10/2020

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antavat ylitarkastaja Tuulikki Lehto (puh. 050 558 2696) ja ylitarkastaja Minna Anthoni (puh. 040 137 9854).

Tieto päätöksen tekemisestä julkaistaan Ruokaviraston internet-sivulla, jolloin sen katsotaan tulleen asianomaisten tietoon.

Pääjohtaja

Antti-Jussi Oikarinen

Osastonjohtaja
Elintarviketurvallisuusosasto

Leena Räsänen

Liite Valitusosoitus

Tiedoksi Kunnalliset elintarvikevalvontaviranomaiset
Aluehallintovirastot
Tulli
MMM
PTY
ETL

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har uppsatts och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7